

решения вопроса, как было в Приднестровье, либо создание «автономий», как случилось с Гагаузией.

- Есть ли опасность межэтнического конфликта в Молдавии?

- Опасность есть, но она закомуфлирована под другие формы конфликтов, как то предвыборные кампании и политические акции, где нацменьшинства в основном голосуют за левые партии, а румыноязычное население - за правые. Еще одна форма конфликта заключатся в выборе приоритарного внешнеполитического влияния: меньшинства являются адептами евроазиатской модели, а титулярная нация - европейской.

- Какие действия можно предпринять для гармонизации межэтнических отношений в РМ?

- Национальные меньшинства должны понять, что жить в Молдавии уже давно не означает жить в советском союзе, где у них было доминантное положение в политике, экономике, обществе, или спорте, что жить в Молдавии означает не только защищать все русское, что жить в Молдавии означает уважать национальный язык и символику государства, что жить в Молдавии означает иметь реальный шанс встать на путь европейской модернизации, получить доступ к свободе и процветанию, к которым мы должны стремиться общими усилиями.

Bibliografia selectivă:

1. <http://inosmi.ru/world/20050406/218634.html>
2. https://www.coe.int/t/commissioner/Source/Viewpoints/VP100125_RU.pdf

ISTORII DE SUCCES ALE STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

Dumitrița SPATARI

Conducător științific: Cristina LAZARIUC

Odată cu schimbarea regimurilor în Europa Centrală și de Est, accesul noilor state la Comunitatea Economică Europeană, apoi la Uniunea Europeană, a fost văzută de ele ca o oportunitate de a rezolva două probleme esențiale: instaurarea sistemului democratic, bazat pe respectarea drepturilor omului și trecerea de la sistemul comunist de planificare la economia de piață. Pe de altă parte extinderea spre Europa Centrală și de Est era văzută de însăși Uniunea Europeană ca o oportunitate istorică. Includerea acestor state ar fi dus la creșterea rolului și influenței Uniunii pe arena internațională. Astfel, Începând din anul 1995, până

în prezent, la UE au mai aderat 16 state – Austria, Finlanda și Suedia, la 1 ianuarie 1995; Cehia, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria, la 1 mai 2004; Bulgaria și România, la 1 ianuarie 2007; Croația, la 1 iulie 2013 -, numărul țărilor membre ajungând la 28.

Printre aceste noi state membre, regăsim multe exemple de integrare europeană de succes, care ar putea servi ca modele de integrare pentru Republica Moldova. Relațiile R. Moldova cu Uniunea Europeană încep odată cu obținerea independenței de stat și a afirmării suveranității pe arena internațională. Din acel moment, țara noastră nu doar a beneficiat de sprijin și ajutoare, dar s-a complăcut în rolul de copil alintat, căruia i se satisfac toate capriciile, iar el, la rândul-i, mereu strâmbă din nas. Când zic aceasta am în vedere, în primul rând, comportamentul clasei noastre politice, or dacă UE prin acțiunile și intențiile sale demonstrează bunăvoință și înțelegere. Iată de ce este oportună găsirea unor exemple de urmat pentru Republica Moldova, ca să pășească mult mai hotărât spre integrare europeană, prin reforme eficiente și voință politică fermă.

De exemplu, Finlanda, Polonia și Slovacia sunt state membre ale Uniunii Europene, care au prezentat succese considerabile după aderare. Vorbind despre Finlanda și Moldova, putem spune că istoria țărilor noastre conține și anumite similitudini interesante. Și aceasta, datorită faptului că ambele s-au aflat o perioadă îndelungată în componența unor mari imperii din regiune - Principatul Moldovei, după cum se știe, a fost tributar Imperiului Otoman, iar Finlanda s-a aflat, timp de 700 de ani, în Regatul Suediei. Ulterior, țările noastre au ajuns în sfera de interes a Rusiei, marea putere estică în plină expansiune: Finlanda - în 1809, iar Basarabia în 1812. Finlanda și-a dobândit independența în 1917, reușind să-și păstreze acest statut până în prezent. Destinul Moldovei a avut însă un alt parcurs, până în momentul în care Uniunea Sovietică s-a destrămat și ordinea mondială a fost schimbată, independența Republicii Moldova fiind declarată în 1991.

Finlanda și-a depus candidatura pentru a deveni membru al Comunității în 1992. Anterior, politica externă a Finlandei, și, în cadrul acesteia, politica față de Comunitatea Europeană, a depins, după cel de-al Doilea Război Mondial, de necesitatea menținerii unei poziții prudente față de Uniunea Sovietică. Prăbușirea URSS a însemnat pierderea acestei piețe și accentuarea crizei economice în Finlanda. Pe de altă parte însă, ea a permis schimbarea politicii externe și apropierea de Uniunii Europene. Negocierile cu Finlanda au început în 1993 și au fost destul de lejere datorită înaltului nivel economic al acesteia, ceea ce a determinat ca aderarea Finlandei la UE să se producă la 1 ianuarie 1995.

Valorile asupra cărora Finlanda insistă în cadrul UE se referă la sporirea transparenței, responsabilității și a eficienței administrative pentru a întări credibilitatea Uniunii în rândul cetățenilor săi. Bunăstarea cetățenilor, este de asemenea o prioritate a Finlandei, ale cărei instituții de protecție socială sunt

alcătuite după modelul scandinav. Finlanda este prima țară care a acordat drept de vot femeilor, iar în prezent componenta feminină joacă un rol deosebit de important în viața politică și socială finlandeză, rol care este adesea exportat în spațiul european.

Finlanda este singura țară nordică din Uniunea Europeană care a adoptat moneda Euro în 1999. Finlanda urmărește o politică de neutralitate și de apărare independentă, fiind unul dintre statele care contribuie cu efective importante în cadrul operațiunilor de menținere a păcii ale ONU și întreține relații privilegiate cu țările baltice, mai ales cu Estonia, de care o leagă înrudirea de limbă.

Finlanda poate servi și ca exemplu de urmat în ceea ce privește sistemul de învățământ. Aproape o jumătate de secol de reforme și o uriașă investiție, financiară și socială, au dus la crearea celui mai performant sistem de educație din lume – școala finlandeză. Cheia succeselor în educație provine din calitatea profesională a profesorilor finlandezi. Trebuie să ai licența ca să predai într-o grădiniță. Trebuie să ai masteratul ca să predai la școala primară. Mulți dintre cei mai buni studenți vor să devină profesori. Trăim în societatea informațională, deci este demn de tot respectul să lucrezi într-un domeniu cheie pentru stăpânirea informației, cum este învățământul. La testele PISA, Finlanda are cea mai mică diferență între școala cu rezultatul cel mai bun și cea cu rezultatul cel mai slab, deci calitatea școlii e relativ uniformă în tot teritoriul. Educația școlară se bazează pe dezvoltarea gândirii și a expresiei, nu pe acumularea masivă de informație. Aproape 50% dintre absolvenții urmează studii universitare, Finlanda având cel mai mare procent de licențiați din UE. Școlile „politehnice” au mare succes. Există 28 de politehnici în Finlanda, și doar 21 de universități! Rezultă clar pragmatismul învățământului finlandez.

Polonia este prima țară din Europa de Est care a înlăturat regimul comunist. Alături de istoria sa și de mărimea geografică, acest fapt a contribuit la prestigiul Poloniei în Europa și i-a permis să adopte o poziție mai fermă în timpul negocierilor de aderare. Polonia este cea mai mare dintre cele 10 țări care au aderat în 2004. Datorită mărimii sale a devenit una dintre cele 6 mari puteri europene. Un raport guvernamental, la un an după aderare, a scos în evidență faptul ca investițiile străine directe în Polonia s-au ridicat la peste 6 miliarde de euro, o creștere de 23%, comparativ cu anul precedent. Iar exporturile poloneze către celelalte țări membre UE au crescut cu 35%, în perioada mai-decembrie, în comparație cu perioada similară a anului 2003. În plus, agricultura Poloniei a beneficiat de circa 1,8 miliarde euro. În 2006, la doi ani de la aderarea la Uniunea Europeană, balanța agroalimentară a Poloniei a devenit pozitivă. În sectorul produselor agroalimentare s-a înregistrat un excedent comercial de 1,6 miliarde de euro.

Câștigătorii aderării europene în Polonia s-au dovedit a fi agricultorii, tinerii, cercetătorii și consumatorii. Agricultorii au fost avantajați de aderarea la UE,

care le-a adus acces la credite mici. Ei au beneficiat de efectele creșterii exporturilor alimentare, de plățile directe prin Politica Agricolă Comună și de noile tipuri de credite. Indirect, sistemul financiar s-a dezvoltat semnificativ, întrucât accesul la credite impunea ca populația rurală să aibă cont la bancă. Ca o consecință, a crescut numărul locurilor de muncă în agricultură, o tendință aparent contrară dezvoltării unei țări.

Slovacia a devenit membru UE la 1 mai 2004. Drumul parcurs de la semnarea Acordului de Asociere (1993) și până la integrarea în comunitatea europeană a însemnat 11 ani de eforturi comune ale autorităților și societății civile pentru a ralia țara standardelor europene în diverse domenii, a convinge societatea de necesitatea integrării și a crea o imagine pozitivă UE în rândul populației. După aderarea la UE, Slovacia a purces imediat la realizarea unui plan ambițios de reforme structurale, obiectivul căruia fiind transformarea așezării sale în una din cele mai bune pentru afaceri în cadrul UE. Slovacia s-a bucurat de avantaje privind competitivitatea costurilor de producție, în comparație cu celelalte state noi membre ale UE, dublată de proximitatea față de centrul Europei. Din această cauză, ea a devenit o destinație preferată pentru investițiile străine, mai ales în ceea ce privește construcția de automobile.

Slovacia a fost caracterizată în presa internațională drept „model de transformare printre cele zece state care au aderat la UE în mai 2004”, ca „tigrul economic al Europei de Est” și ca „cel mai rapid stat reformator al Europei”. Având în vedere că Slovacia a implementat cu succes până în prezent majoritatea reformelor sale structurale, sarcina la moment constă în menținerea și utilizarea rezultatelor pozitive atinse, precum și identificarea posibilităților de îmbunătățire a acestora. La un an după aderare, potrivit Băncii Mondiale, Slovacia a avut cea mai rapidă transformare a mediului de afaceri. Costurile forței de muncă reduse, impozitele scăzute și stabilitatea politică o fac astăzi una dintre economiile cele mai atractive din Europa.

Drumul către UE nu a fost întotdeauna unul roz. Au fost probleme, provocări, însă statele menționate au reușit, pentru că au încercat să vadă partea plină a paharului, fiind astăzi siguri că efortul lor nu a fost în zadar. R. Moldova este o țară europeană și are dreptul la un viitor european, făcând parte din Europa din punct de vedere geografic, istoric, cultural, dar mai ales datorită opțiunii sale proeuropene. Integrarea europeană reprezintă un proces de durată, care necesită implicare și efort din partea întregii societăți și nu doar din partea clasei politice. Cu alte cuvinte, autoritățile și societatea în ansamblu trebuie să meargă în același pas, să promoveze aceleași valori și să aibă un obiectiv comun – de a integra țara în comunitatea europeană. Focusarea pe tineret, pentru că ei sunt marii învingători ai procesului de integrare europeană – ei sunt cei mai mobili, fiind primii care beneficiază de avantajele apropiării de UE – regim liberalizat de vize,

călătorii, studii în străinătate etc. Prin urmare, tinerii sunt cei mai buni mesageri ai apropierei de Uniunea Europeană.

Bibliografie:

1. *Enciclopedia Uniunii Europene*. – București, 2007;
2. Mărculeț I. *Statele Uniunii Europene. Mică Enciclopedie*. – București 2014;
3. http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_ro.html
4. <http://www.timpul.md/articol/privire-din-exterior-finlanda-moldova-si-uniunea-europeana-18564.html>

САНИТАРНЫЕ И ФИТОСАНИТАРНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ В ЕС

Марина Цыбуляк, ТРА-143, FTMIA
Conducător științific: Maței Vitalie UTM

Для защиты здоровья людей и животных ввозимые в ЕС товары должны отвечать санитарным и фитосанитарным требованиям ЕС.

Санитарные и фитосанитарные меры являются специфической сферой применения технических барьеров. Существует отдельный ряд категорий рисков, в отношении которых обязательными являются требования по безопасности, которые устанавливаются и действуют особым образом. Это – риски для животных и растений, связанные с распространением вредителей, заболеваний, их переносчиков и болезнетворных организмов, риски для человека и животных, связанные с нахождением вредных веществ и организмов в пище, напитках и кормах и т.п. Ключевым значением для обеспечения безопасности таких товаров является необходимость прохождения процедуры установления наличия или отсутствия в них вредных или болезнетворных веществ, которые почти всегда осуществляются третьей стороной и могут носить характер дорыночных инспекций, рыночного контроля и режима карантина. Все вместе они называются санитарными и фитосанитарными мерами.

Соглашение по применению санитарных и фитосанитарных норм Санитарные и фитосанитарные меры определяются как меры, которые применяются в целях охраны жизни людей и животных или для защиты растений от рисков, связанных с различными добавками, токсинами или заболеваниями, которые могут присутствовать в пище, а также в целях защиты страны в случае попадания на ее территорию и распространения